

ÜLKE UYGULAMALARIYLA BİRLİKTE
SİYASAL ÖZERKLİK
ve
TÜRKİYE

YETKİN
YAYINLARI

ÖDEMELİ İSTEME VE GENEL DAĞITIM

YETKİN Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş.

Strasburg Caddesi No: 31/A 06430 Sıhhiye / ANKARA

Tel : 0 (312) 231 42 34 (35) – 232 03 43 Faks: 229 87 85

Şube: Abide-i Hürriyet Cad. No: 158 34381 Şişli / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 234 50 56 (57) Pbx Faks: 0 (212) 234 50 58

e-mail: yetkin@yetkin.com.tr <http://www.yetkin.com.tr>

Yayinevi Sertifika No: 47453

Yayın Kodu: ISBN 978-605-05-1888-7

© Yetkin Yayınları 2024

Dizgi: YETKİN Elektronik Yayımcılık Sistemleri

Baskı: YETKİN BASIMEVİ

Kâzım Karabekir Caddesi No: 95/7-8-10

Tel: 0 (312) 341 00 06 06060 ANKARA

Matbaa Sertifika No: 75879

Hüseyin ORMAN

ÜLKE UYGULAMALARIYLA BİRLİKTE
SİYASAL ÖZERKLİK
ve
TÜRKİYE¹

Ankara 2024

¹ Yayınlanan bu çalışma; yüksek lisans tezi olarak, 10.05.2024 tarihinde tez danışmanım Prof. Dr. Ömer KESKİNSOY ile Dr. Fatma Süzgün ŞAHİN ÜNVER ve Dr. Bayram DOĞAN'dan oluşan jüri önünde savunularak OY BİRLİĞİ ile başarılı bulunmuştur.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
TEŞEKKÜR	7
KISALTMALAR.....	15
1. GİRİŞ	17
2. ÖZERKLİK KAVRAMI, TÜRLERİ ve HUKUKSAL DÜZLEMDE ÖZERKLİK	23
2.1. ÖZERKLİK KAVRAMI, KAVRAMIN TARİHSEL KÖKENİ VE TÜRLERİ.....	23
2.1.1. ÖZERKLİK KAVRAMI.....	23
2.1.1.1. KAVRAMIN SÖZLÜK ANLAMI	23
2.1.1.2. ÖĞRETİDE ÖZERKLİK KAVRAMI	25
2.1.2. ÖZERKLİĞİN TARİHÇESİ	30
2.1.3. ÖZERKLİK TÜRLERİ.....	38
2.1.3.1. SİYASAL ÖZERKLİK	41
2.1.3.1.1. Siyasal Özerklik Kavramı	41
2.1.3.1.2. Siyasal Özerkliğin Niteliği.....	45
2.1.3.1.3. Siyasi Özerkliğin Kapsamı (Kriterleri)	47
2.1.3.2. İDARİ ÖZERKLİK.....	51
2.1.3.3. MALİ ÖZERKLİK.....	54
2.1.3.4. KÜLTÜREL VEYA KİŞİSEL ÖZERKLİK.....	54
2.2. HUKUKSAL DÜZLEMDE ÖZERKLİK	59
2.2.1. ULUSLARASI HUKUK DÜZLEMİNDE ÖZERKLİK.....	60
2.2.1.1. DEVLETLERİN (DIŞ) EGEMENLİĞİ VE BÜTÜNLÜĞÜ İLKESİ.....	61
2.2.1.2. MİLLETLERİN KENDİ KADERİNİ TAYİN HAKKI VE ÖZERKLİK	65
2.2.1.3. AZINLIK HAKLARI VE ÖZERKLİK.....	69
2.2.2. İÇ HUKUK DÜZLEMİNDE ÖZERKLİK.....	78

2.2.2.1. DEVLETİN (İÇ) EGEMENLİĞİ İLKESİ.....	79
2.2.2.1.1. Egemenlik Kavramı.....	83
2.2.2.1.1.1. Klasik Egemenlik Anlayışı.....	85
2.2.2.1.1.2. Klasik Egemenlik Atomunun Bölünerek Değişmesi.....	88
2.2.2.1.2. Devletin (İç) Egemenliği İlkesi Bağlamında Özerklik.....	92
2.2.2.2. DEVLET BİÇİMLERİ DÜZLEMİNDE ÖZERKLİK	93
2.2.2.2.1. Karma Yapılı (Bileşik) Devletler	94
2.2.2.2.2. Üniter (Tek Yapılı) Devletler.....	98
3. SİYASAL ÖZERKLİK VE ÜLKE UYGULAMALARI	105
3.1. FEDERASYON DÜZLEMİNDE SİYASAL ÖZERKLİK.....	105
3.1.1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ ve PORTO RİKO.....	106
3.1.1.1. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (United States of America)	106
3.1.1.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	106
3.1.1.1.2. Siyasal Yönetimi	108
3.1.1.2. PORTO RİKO TOPLULUĞU.....	115
3.1.1.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	115
3.1.1.2.2. Siyasal Yönetimi	126
3.1.2. KANADA ve NUNAVUT	129
3.1.2.1. KANADA	129
3.1.2.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasal Tarihi.....	129
3.1.2.1.2. Siyasal Yönetimi	131
3.1.2.2. NUNAVUT.....	137
3.1.2.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	137
3.1.2.2.2. Siyasal Yönetimi	140
3.2. ÜNİTER DEVLET DÜZLEMİNDE SİYASAL ÖZERKLİK	142
3.2.1. İNGİLTERE ve İSKOÇYA.....	143
3.2.1.1. İNGİLTERE.....	143

3.2.1.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	143
3.2.1.1.2. Siyasal Yönetimi	146
3.2.1.2. İSKOÇYA	151
3.2.1.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	151
3.2.1.2.2. Siyasal Yönetimi	155
3.2.2. FRANSA ve YENİ KALEDONYA.....	160
3.2.2.1. FRANSA	160
3.2.2.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	160
3.2.2.1.2. Siyasal Yönetimi	163
3.2.2.2. YENİ KALEDONYA	168
3.2.2.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	168
3.2.2.2.2. Siyasal Yönetimi	172
3.2.3. İSPANYA ile KATALONYA ve BASK	176
3.2.3.1. İSPANYA.....	176
3.2.3.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	176
3.2.3.1.2. Siyasal Yönetimi	180
3.2.3.2. KATALONYA	187
3.2.3.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	187
3.2.3.2.2. Siyasal Yönetimi	193
3.2.3.3. BASK	202
3.2.3.3.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	202
3.2.3.3.2. Siyasal Yönetimi	210
3.2.4. FİNLANDİYA ve ALAND ADALARI.....	215
3.2.4.1. FİNLANDİYA.....	215
3.2.4.1.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	215
3.2.4.1.2. Siyasal Yönetimi	219
3.2.4.2. ALAND ADALARI.....	223
3.2.4.2.1. Coğrafi Konumu ve Siyasi Tarihi.....	223
3.2.4.2.2. Siyasal Yönetimi	227

4. TÜRKİYE’NİN SİYASAL YAPISI VE SİYASAL ÖZERKLİK... 233

4.1. TÜRK SİYASAL HAYATINDA ÖZERKLİĞİN TARİHÇESİ... 233	233
4.2. TÜRKİYE’NİN MEVCUT SİYASİ YAPISI İÇERİSİNDE SİYASAL ÖZERKLİK MESELESİ.....	246

4.2.1. TÜRKİYE’NİN MEVCUT DEVLET YAPISI	246
4.2.2. ÜNİTER BİR DEVLET OLAN TÜRKİYE’DE SİYASAL ÖZERKLİK MÜMKÜN MÜDÜR?	249
4.3. TÜRKİYE’DE SİYASAL ÖZERK BİR YAPIYA İHTİYAÇ VAR MIDIR?	255
4.3.1. COĞRAFİ YAPI AÇISINDAN.....	261
4.3.2. TARİHSEL ÖZELLİKLER AÇISINDAN.....	264
4.3.2.1. TÜRK DEVLETİ ÖNCESİ	264
4.3.2.1.1. Çerkesler	267
4.3.2.1.2. Kürtler.....	269
4.3.2.2. TÜRK DEVLETİ SONRASI.....	281
4.3.2.2.1. Çerkesler	285
4.3.2.2.2. Kürtler.....	288
4.3.3. KULLANILAN DİL AÇISINDAN	314
4.3.3.1. ÇERKES DİLİ VE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN	316
4.3.3.2. KÜRT DİLİ VE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN ...	322
4.3.4. NÜFUS YOĞUNLUĞU VE DAĞILIMI BAKIMINDAN	329
4.3.4.1. ÇERKESLER.....	332
4.3.4.2. KÜRTLER.....	335
4.3.5. ÜLKÜ BİRLİĞİ AÇISINDAN.....	341
4.3.5.1. ÇERKESLER.....	342
4.3.5.2. KÜRTLER.....	344
4.3.6. DEĞERLENDİRME.....	354
4.4. TÜRKİYE’DEKİ SİYASAL ÖZERKLİK TARTIŞMALARINA DAİR ÇÖZÜM ve YÖNTEM ÖNERİLERİ.....	355
4.4.1. DEMOKRATİK TALEPLERE DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	356
4.4.1.1. ANA DİLDE EĞİTİM HAKKI İLE ANA DİLİN KORUNMASI VE ÖĞRENİLMESİ	356
4.4.1.1.1. Ana Dilde Eğitim Hakkı	359
4.4.1.1.2. Ana Dilini Öğrenme Hakkı	365
4.4.1.2. ANA DİLLERİNDE (TV, RADYO) YAYIN HAKKI	370

4.4.1.3. VATANDAŞLIK TANIMI	372
4.4.1.4. YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ.....	378
4.4.2. YÖNTEM ÖNERİLERİ.....	384
5. SONUÇ.....	387
KAYNAKÇA	399
EKLER.....	439
YAZAR HAKKINDA	471

KAYNAKÇA

Abbink, Klaus ve Jordi Brandts, “Political Autonomy and Independence: Theory and Experimental Evidence”, *Journal of Theoretical Politics* 28, sy. 3 (July 2016): 461-496.

Acar, Hasan. “Türk Siyasal Hayatında Şeyh Sait İsyanı”, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8, sy. 3 (2019): 2934- 2952.

Ackrén, Maria. *Conditions for Different Autonomy Regimes in the World: A Fuzzy-Set Application*, Domkyrkotorget 3: Abo Academy University Press, 2009.

Ağbay, Nurullah Cihan. “Autonomy: The Basque Autonomous Community in Spain and the Kurdish Question in Turkey”. Yüksek Lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, 2013.

Akbaş, Mehmet. “Kürtler”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, EK-2: 115-118. Ankara: TDV Yayınları, 2019.

Akgül, Mehmet Emin. *İdari Örgütlenme ve Siyasi Yönetim İlkesi Olarak Özerklik Kavramı*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.

Akgül, Suat. “Atatürk Döneminde Bölücülük ve Bölücülüğe Karşı TBMM'ce Çözüm Önerileri”. Erişim 13 Kasım, 2023. http://www.dersim.biz/html/dr_suat_akgul.html

Akipek, İlhan. *Devletler Hukuku İkinci Kitap: Devlet*, Ankara: Başnur Matbaası, 1967.

Aktoprak, İbrahim Ethem. “Türkiye’de Üniter Devletin İdari Cihazlanması”. Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, 2008.

Akyılmaz, Bahtiyar. “Milli Egemenlik Kavramının Gelişimi”, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2, sy. 2. (1998). Erişim 05 Mayıs, 2023.

https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/2_15.pdf

Akyürekli, Mahmut. “Dersim Sorunu (1937–1938)”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2010.

Alada, Adalet Bayramoğlu. “Türkiye’de Yerel Yönetimleri Özerklik Meselesi Üzerinden Yeniden Düşünmek”, *Çağdaş Yerel Yönetimler* 17, sy. 4, (Ekim 2008): 5-44.

“Aland Islands”, *Peace Handbooks Vol VIII Poland and Finland içinde*”, edited by G. W. Prothero, 477-518. London: H.M. Stationery Office, 1920.

Alfredsson, Gudmundur. “The Right of Self-Determination in International Law”. in *Minority Self-Government in Europe and the Middle East*, edited by Olgun Akbulut and Elçin Aktoprak, 3-31. Boston: Brill / Nijhoff, 2019.

Algan, Bülent Müberra Algan. “Eğitim Hakkı ve Özgürlüğü Bağlamında Eğitim Hizmetlerinin Ruhsat Usulü ile Özel Kişilere Gördürülmesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17, sy. 3 (2013): 147-194.

Ali, Ali Hüseyin. “Uluslararası Hukukta Kendi Geleceğini Belirleme (Self-Determination) Hakkı”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2013.

Altan, Bilal ve Mehmet Akbaş, “Kürdistan Teâli Cemiyeti’nin Şubeleri ve Bağlı Kuruluşları”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 6, sy. 1 (Mart 2019): 313-339.

Andrew, Edward. “Jean Bodin on Sovereignty, Republics of Letters: A Journal for the Study of Knowledge”, *Politics and the Arts* 2, sy. 2 (June, 2011), 75-84.

Angın, Cem. “Anayasa Mahkemesi ve Danıştay Kararlarında Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik”, *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 6, sy. 3 (Aralık 2016): 643-656.

Angın, Cem. “Yargı Kararları ve Yasal Metinler Işığında Türkiye’deki Yerel Yönetim Özerkliğinin Tarihsel Seyri”. Yüksek Lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 2016.

Ansong, Alex “The Concept of Sovereign Equality of States in International Law”, *GIMPA Law Review* 2, sy. 1 (May 2018): 13-34.

Armaki, Taqi Azad ve Maryam Kamali, “Selçuklular Devleti’nde İktidarın Yapısı ve Siyasî Meşruiyet”, trc. Hormoz Kazemighalinghieh ve Yasemin Elilik, *Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, sy. 13 (Güz 2020): 263-286.

Arslanel, Müşfika Nazan ve Ertuğrul Eryücel, Modern Devlet Anlayışının Felsefi Temelleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 15, sy. 2 (2011): 1-20.

Asbjorn Eide, “Cultural Autonomy: Concept, Content, History and Role in the World Order”, in *Autonomy: Applications and Implications*, edited by Markku Suksi, 251-276. Lahey: Kluwer Law International, 1998.

Atalay, İbrahim. *Dünya Coğrafyası*, İstanbul: İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2001.

Avaner, Tekin ve Kubilay Düzenli, “Olağanüstü Hâl Bölge Valiliği Kurumu ve Valilerin Genel profili Üzerine bir Değerlendirme”, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 31 (Ekim 2022): 207-240.

Aybay, Aydın ve Rona Aybay, *Hukuka Giriş*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005.

Ay, Hakan ve Önur Uçar, “Devletin Gelişim Süreci”, *İşletme Fakültesi Dergisi* 16, sy. 2 (2015):195-206.

Aydemir, Süleyman Ruhi. “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Işığı Altında Türk Yerel Yönetimleri”, *Mevzuat Dergisi* 4, sy. 45 (Eylül 2001).

Ayna, Bayram. “Millî Mücadele Yıllarında Koçgiri Aşireti Reisi Alişan Bey’in Faaliyetleri”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 5, sy. 18 (2018): 210-231.

Bacanlı, Hakan. “Cumhuriyet Dönemi Olağanüstü Bölge Yönetim Uygulamaları (Umumi Müfettişliklerden Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine)”. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2012.

Badıllı, Kemal. *Kürtçe Grameri (Kürmança Lehçesi)*, Ankara: Ankara Basım ve Ciltevi, 1965.

Baltacı, Alişan. “Pazarlamada Sanal Topluluklar ve Önemi”. Erişim 22 Kasım, 2023.

https://www.abaltaci.com/wp-content/uploads/2021/04/pazarlamada_sanal_topluluklar_ve_onemi.pdf

Baran, Taha. *Basında Dersim*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2014.

Barnett, Hilaire. *Constitutional and Administrative Law*, London: Cavendish Publishing Limited, 2002.

Barraud, Boris. “Souveraineté de l’État et puissance de l’État”, *Revue de la Recherche Juridique – Droit Prospectif*, sy. 165 (2017):123-144.

Barros, James. *The Aland Island Question Its Settlement by the League of Nations*, New Haven: Yale University Press, 1968.

Başgil, Ali Fuat. “Devlet Nedir? Realist Bir Tarif Denemesi”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 12, sy. 4 (1946): 981-990.

Beaud, Olivier. *Théorie de la Fédération*, Paris: PUF, 2009.

Benedikter, Thomas. *The World's Modern Autonomy Systems Concepts and Experiences of Regional Territorial Autonomy*. Kolkata: EURAC Research, 2009.

Benovolo, Leonordo. *Eskiçağ Dünyasında Kentin Ortaya Çıkışı Avrupa Tarihinde Kentler*. trc. Nur Nirven. İstanbul: Alfa Yayınları, 1995.

Beriş, Hamit Emrah. “Egemenlik Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Geleceği Üzerine Bir Değerlendirme”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* 63, sy.1 (2008): 55-80.

Beydilli, Kemal. “İspanya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 23:162-170. Ankara: TDV Yayınları, 2001.

Binbir, Ümit ve Gökhan Arastaman, “Eğitim Hakkı: Bir Sistematik Derleme Çalışması”, *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 18, Eğitim Bilimleri Özel Sayısı (Eylül 2021): 5067-5098.

Birecikli, İhsan Burak. “Amerika'nın Kuruluşu ve ABD-Avrupa İlişkileri (1776-1876)”, ABD ve Büyük Ortadoğu İlişkileri, Özel Sayı (2011): 81-103. Erişim 14 Ağustos, 2023.

<https://www.historystudies.net/in-dir.php?yol=dergi&dosya=tar20151291146>

Bookchin, Murray. *The Ecology of Freedom: The Emergence and Dissolution of Hierarchy*, California: Cheshire Book, 1982.

Boschmann, Niña. “Fiscal Decentralization and Options for Donor Harmonisation”, *Berlin: Development Partners Working Group on Local Governance and Decentralization DPWG-LGD* (December 2009). Erişim 26 Temmuz, 2023.

https://www.delog.org/fileadmin/user_upload/Publications/Fiscal-Decentralisation.pdf

Brown, Alice. “Passé, présent et futur de la politique en Écosse”, in *L'Autonomie Écossaise Eassais Critiques sur une nation britannique*, direction by Keith Dixon, 15-35 (Grenoble: ELLUG, 2001) 15.

Bulut, Faik. *Dersim Raporları*, İstanbul: Evrensel Basım Yayın, 2013.

Cadoux, Charles. *Droit constitutionnel et institutions politiques (tome I: Théorie générale des institutions politiques)*, Paris: Cujas, 1988.

Canoruç, Mustafa Şenay. “Türk Anayasa Hukukunda “Görsel-İşitsel İletişim Özgürlüğü” nün Niteliği”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 6, sy. 22 (Güz-2007): 329-361.

Carré de Malberg, Raymond. *Contribution à la théorie générale de l'Etat*, Paris: Librairie de la Société Recueil Sirey, 1920.

Cassese, Antonio. *Self-Determination of Peoples A Legal Reappraisal*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Castoriadis, Cornelius. “Pouvoir, politique, autonomie”, *Revue de Métaphysique et de Morale* 111, (Janvier-Mars 1988): 81-104.

Çeçenar, Hilal. “Devletin Evrensel Yargı Yetkisi ve Uluslararası Hukuk”. Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, 2014.

Chantebout, Bernard. *Droit constitutionnel*, Paris: Dalloz, 2007.

Clark, Victor S. *Puerto Rico and Its Problems*. Washington, D. C.; The Brookings Institution, 1930.

Colliard, Claude Albert. “La collectivité autonome en droit international public et dans la pratique de la charte de l'O.N.U.”, *Annuaire Français de Droit International*, (1958): 7-32.

Cooper, John M. “Stoic Autonomy”, *Social Philosophie and Policy* 20, sy. 2 (2003): 1-29.

Cornea, Sergiu. “Réalisation des principes d'autonomie locale en République de Moldova: le cas de Gagaouzie”, *Exploration, Education and Progress in the Third Millennium: Proceedings* 2, sy. 3 (2011), 33-45.

Cornell, Svante E. “Autonomy as a Source of Conflict: Caucasian Conflicts in Theoretical Perspective”, *World Politics* 54, sy. 2 (2002): 245-276.

Crawford, James. *The Creation of States in International Law*. Oxford: Clarendon Press, 1979.

Coşar, Gürkan. “PKK Terör Örgütü'nün Kuruluşu, Faaliyetleri ve Türkiye'nin Mücadele Politikaları”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, 2019.

Coşkun, Vahap. “Hendek, Öz Yönetim ve Siyaset”, *Liberal Düşünce Dergisi*, sy. 79 (2015): 69-75.

Coşkun, Yusuf ve Cemal Yorgancıoğlu, “Westminster Modeline ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine Dayalı Bakan Yardımcılığı İçin Karşılaştırmalı Analiz”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, sy. 46 (Nisan 2021): 75-122.

Coşkun, Vahap. “Anayasa ve Kürt Meselesi”, *Liberal Düşünce Dergisi*, sy. 66 (2012): 83-92.

Coşkun, Vahap. “Hendek, Öz Yönetim ve Siyaset”, *Liberal Düşünce Dergisi*, sy. 79 (2015): 69-75.

Çalışkan, Ahmet Ziya. “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında Eğitim ve Öğrenim Hakkı”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, s. 3-4 (2007): 295-314.

Çallı, Yüksel. “Türk Anayasa Hukukunda Eğitim Hakkı”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2009.

Çam, Esat. *Çağdaş Devlet Sistemleri*, İstanbul: Der Yayınevi, 2000.

Çavuşoğlu, Yüksel. “Genel İdare ve Mahalli İdareler”, *Yeni Türkiye Dergisi* 1, sy. 4 (Mayıs-Haziran 1995), 259-265.

Çelebi, Kardelen. “Fransa’nın Kısa Tarihi”, Erişim 13 Eylül, 2023.

<https://www.uiodergisi.com/wp-content/uploads/2022/01/01-Fransanın-Kisa-Tarihi-Kardelen-Celebi.pdf>

Çelik, Abdullah ve Şuayip Aykanat, “Komünlerin (Belediyelerin) Ortaya Çıkışı ve İşlevleri”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 6, sy. 22 (Güz 2007): 101-115.

Çelik, Seral ve Hürriyet Karadeniz, “Türkiye'deki Çerkesler: Kaf Dağı'na Dönsek mi?”, *İkibine Doğru*, sy. 11 (1989). Erişim 22 Kasım, 2023.

<https://www.circassiancenter.com/cc-turkiye/BasindaCerkesler/020-turkiyede.htm>

Çelik, Yeşim. “Geçmişten Günümüze Egemenlik Kavramı ve Değişen Egemenlik Anlayışı”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* XXII, sy. 3-4 (2018): 393-441.

Çelik, Zafer. “Anadilde Eğitim: Dünyada Yaygın Uygulama Modelleri”, *SETA Perspektif*, sy. 21, (Ekim 2013): 1-4.

Çevikbaş, Rafet. “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye’de Uygulanabilirliği”, *Türk İdare Dergisi*, sy. 475 (Aralık 2012): 33-62.

Çökmez, Fatma Gül. “Bask Bölgesi: Etnik Milliyetçiliğin Tarihsel Gelişimi ve İspanya’daki Devlet Politikalarının Etkisi”, *Ege Akademik Bakış* 8, sy. 1, (2008): 355 – 371.

Daftary, Farimah. *Insular Autonomy: A Framework for Conflict Settlement? A Comparative Study of Corsica and Aland Islands*, Flensburg: European Centre For Minority Issues, September 2001.

Dağdeviren, Zülfü. “Irak’ta Kürt Milliyetçiliği ve Kimliğinin Tarihsel Gelişimi”, *Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi*, sy. 5 (2021): 195-218.

David, Carine. “Autonomie”, *HAL open science*, (Feb 2023): Erişim 1 Nisan 2023. <https://hal.science/hal-03943306/document>

Demir, Gülsen ve Semra Bolat, “Çerkezler’de Kimlik ve Aidiyet”, *Sosyoloji Konferansları*, sy. 55 (2017): 1-42.

Demir, Hande Seher. “Uluslararası Hukukun Etkisizliğine Karşı İdealist Bir Çözüm Arayışı: Bertrand Russell’ın “Dünya Federal Devletleri” Düşüncesi”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy. 2 (2021): 501-519.

Demir, Mazlum Şahin. “XI. Asırda Değişen Anadolu’da Türkler: Malazgirt Savaşı (26 Ağustos 1071)”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 4, sy. 11 (2017): 240-256.

DİA, “İspanya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 23: 161-162. Ankara: TDV Yayınları, 2001.

Dictionnaire Du Français, dir. Josette Rey-Debove. Paris: CLE International, 1999.

Doğan, Bayram, “Egemenlik Kavramı ve 1921 Anayasası’nda Milli Egemenlik Anlayışı”, *Necmettin Erbakan Hukuk Araştırmaları Kamu Hukuku* içinde, haz. Nuran Koyuncu ve Abdulkadir Yıldız, 355-398. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Kültür Yayınları, Ağustos, 2021.

Doğan, Bayram, “The Concept of Sovereignty in the European Union”, in *Rethinking European Union in A Changing World Politics, Economics And Issues*, edited by Omer Ugur, 17-37. Lausanne: Peter Lang, September, 2020.

Doğan, Bayram ve Mehmet Turan, “Anayasa Hukuku Bağlamında Medine Vesikası”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, sy. 1 (2021): 69-96.

Doğan, Kadir Caner ve Suat Hayri Şentürk, “İngiltere’de On Yedinci Yüzyıl Devrimler Çağı ve Parlamentarizmin Gelişimi Doğrultusunda Bütçe

Hakkı”, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi* 7, sy. 14 (2017): 353-373.

Doğan, Tuğba. “Arşiv Belgelerine Göre 1937-1938 Dersim İsyanı”, *History Studies* 4, sy. 1 (2012): 157-169.

Doğan, Vahit. “Anayasal Vatandaşlık Kavramı Üzerine”, *Yeni Asya Köprü Dergisi*, *Türk Yurdu Dergisi*, sy. 105 (Kış 2009). Erişim 07 Aralık 2023.

<https://www.koprudergisi.com/kis-2009/anayasal-vatandaslik/>

Dolunay, Ayhan. “Vatandaşlık Hukuku Temel İlkelerinin Türk Hukuku ve Kıbrıs Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, sy. 122 (2016): 369-416.

Duguit, Léon. “Egemenlik ve Özgürlük”, *Devlet Kuramı* içinde, derleyen Cemal Bâli Akal, 379-402. Ankara: Dost Yayınevi, 2000.

Duguit, Léon. *Souveraineté et Liberté*, Paris, Librairie Félix Alcan, 1922.

İlker Hasan Duman, “Azınlık Hakları ve Lozan Antlaşması”, *TBB Dergisi*, sy. 57 (2005): 307-321.

Duman, Mehmet Zeki. “Fransız Devriminin Politik Sonuçları ve Tocqueville’in Devrime İlişkin Görüşleri”, *Sosyoloji Dergisi* 24, sy. 19 (2008): 103-119.

Duman, Mehmet Zeki. “İmparatorluk Nostaljisi: Michael Hardt ve Antonio Negri’de Egemenlik ve İmparatorluk”. *Liberal Düşünce Dergisi* 24, sy. 95 (2019): 37-65.

Dunning, William Archibald. “Jean Bodin on Sovereignty: With some Reference to the Doctrine of Thomas Hobbes”, *Political Science Quarterly* 11, sy. 1 (March 1896): 82-104.

Durdu, Mustafa. “Osmanlı Askerlerinin Sırbistan'dan Çekilmesi ile İlgili Müzakereler ve Belgrad'da Yapılan Merasim”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy. 39 (2018): 160-167.

Dündar, Mustafa. “Uluslararası Hukukta Egemenlik ve Müdahale Kavramları”, Erişim 5 Mayıs, 2023.

<https://ahmetfevzikibar.com/uluslararasi-hukukta-egemenlik-ve-mudahale-kavramlari/>

Eken, İhsan. “Üniter Devlet Sisteminde Bölge Yönetimi: Türkiye’de Uygulanabilirliği Üzerine Bir İnceleme”. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, 2017.

Ekinci, Ekrem Buğra. “Kürtler Nasıl Osmanlı Vatandaşı Oldu?”. Erişim 27 Ekim, 2023.

<https://www.ekrembugraekinci.com/article/?ID=235>

Ekizceleroğlu, Rengül. “Halkların Demokratik Partisi’nin Legal Kürt Siyasal Hareketine Etkisi”, *İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi* 12, Özel Sayı (2023): 13-26.

Ekşigil, Adnan. “Kürt Referandumu ve Quebec Örneği”, *Birikim Dergisi*, (2012). Erişim 20 Ekim, 2023.

<https://birikimdergisi.com/guncel/390/kurt-referandumu-ve-quebec-or-negi>

Elieyioğlu, Enes A. “Amerikan İç Savaşı ve Abraham Lincoln”, Erişim 14 Ağustos, 2023. <http://www.gazetebilkent.com/tarih-2/658/amerikan-ic-savasi-ve-abraham-lincoln/>

Enterili, Yunus. “İskoçya’nın 18 Eylül 2014 Bağımsızlık Referandumu’nun Tarihsel Süreci”, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2, sy. 2 (Aralık: 2014): 121-136.

Erdal, Selcen. “Siyasal Düşünürler ve Modern Egemenlik”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18, sy. 2. (2010): 83-115.

Erdem, Ali Rıza ve Ruhi Sarpkaya, “Eğitim Sistemimizin Yetiştirmek İstedığı İnsan Tip Açısından Eğitim Denetimimizin İrdelenmesi”, *Education Sciences* 5, sy. 4 (2010): 1793-1812.

Erdem, Fazıl Hüsnü. “Anayasal Vatandaşlık ve Yeni Anayasa”, *Liberal Düşünce Dergisi*, sy. 66 (2012): 49-56.

Erdem, Fazıl Hüsnü. “Kürt Meselesinin Çözümünde Anadilin Eğitimde Kullanılmasını Konuşmak”, *Liberal Düşünce*, sy. 63 (Yaz 2011): 141-152.

Erdem, Fazıl Hüsnü. “31 Mart Seçimleri ve Kürtler”, *E-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi* 11, sy. 3 (Aralık 2019): 1547-1565.

Erdem, Nisa ve Suna Ersavaş Kavanoz, “Türkiye’de Belediyelere Yapılan Kayyım Atamalarına İlişkin Bir Değerlendirme”, *Ombudsman Akademik*, sy. 12 (Ocak –Haziran 2010): 155-179.

Erdoğan, Oğuzhan, “Belediyelere Kayyum Atanması Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme”, *Türk İdare Dergisi*, sy. 488 (Haziran 2019): 245-264.

Eroğul, Cem. *Anatüzeğe Giriş (Anayasa Hukukuna Giriş)*, Ankara: İmaj Yayıncılık, 1993.

Ersoy, Hayri ve Aysun Kamacı, *Çerkes Tarihi*. İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık, 1994.

Ertaş, Türker. “Amerikan Siyasi Tarihinde Başkanların Impeachment Usulü ile Suçlandırılması: Johnson, Nixon, Clinton ve Trump Örnekleri Üzerinden Anayasal Bir İnceleme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy. 1 (2022): 3-89.

Eser, Emine. “Kafkasya’dan Anadolu’ya Göçen Çerkez ve Çeçenlerin Göç Hikâyeleri”, *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi* 5, sy. 11 (2019): 591-606.

Evliyaoğlu, Selçuk Abdullah. “Üniter Devlet Biçiminin Kronik Değişimi ve Tanımda Zorluklar: Anayasa Hukuku Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir Analiz”, *EKEV Akademi Dergisi*, sy. 85 (Kış 2021): 401-416.

Ezer, Feyzullah. “Yakın Tarihimizde Dersim İsyancıları”, *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi* 1, sy.3 (2003): 18-23.

Ferrari, Pierre. “Indépendance, autonomie et droit”, *Le Monde* (31 août – 1er septembre 1975). Erişim 14 Temmuz 14, 2023.

https://www.lemonde.fr/archives/article/1975/09/01/independance-autonomie-et-droit_2575751_1819218.html

Foldvary, Fred F. “Political Autonomy”. in *Encyclopedia of Global Justice*, ed. Deen K. Chatterjee, 853-854. Berlin: Springer, 2011.

Fors, Bonnie D. “The Jones Act for Puerto Rico”, Erişim 14 Ağustos 2023.

https://ecommons.luc.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=2437&context=luc_diss

Fougerouse, Jean. *L'État régional, une nouvelle forme d'État? Un exemple de recomposition territoriale en Europe & en France*, Bruxelles: Bruylant, 2008.

Gardberg, Anders. *Åland Islands A Strategic Survey*, Helsinki: National Defence College, 1995.

Ghai, Yash. “Ethnicity and Autonomy: A Frame Work For Analysis”. in *Autonomy and Ethnicity: Negotiating Competing Claims in Multi-Ethnic States*, edited by Yash Ghai, 1-10. Cambridge: Cambridge University Press, November 2000.

Gicquel, Jean. *Droit Constitutionnel et Institutions Politiques*, Paris: LGDJ, 2023-2024.

Gould, Lyman Jay. "The Foraker Act: The Roots of American Colonial Policy". Yüksek Lisans tezi, University of Michigan, 1958.

Görgün, Hilal. "Mısır", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 29: 569-575. Ankara: TDV Yayınları, 2004.

Gözler, Kemal. *Anayasa Hukukunun Esasları*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2017.

Gözler, Kemal. *Anayasa Hukukuna Giriş*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2001.

Gözler, Kemal. *Devletin Genel Teorisi*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2007.

Gözler, Kemal. "Devletin Bir Unsuru Olarak 'Millet' Kavramı", *Türkiye Günlüğü*, sy. 64 (Kış 2001): 108-123.

Gözler, Kemal. *Mahalli İdareler Hukuku*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2018.

Gözler, Kemal. "Üniter Devlet ve Demokratik Açılım", *Türkiye Günlüğü*, sy. 99, (Güz 2009): 81-89.

Güler, Birgül Ayman. *Yerel Yönetimler Liberal Açıklamalarla Eleştirel Yaklaşım*, Ankara, Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, 1992.

Gülsoy, Ufuk. "İslahat Fermanı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 19: 185-190. Ankara: TDV Yayınları, 1999.

Günaydın, Meryem. "1898 Amerika-İspanya Harbi Devlet-i Aliyye'nin ve Hilâfet-i İslâmiyye'nin Tutumu", *XVIII. Türk Tarih Kongresi* içinde, 1015-1039. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 2022. Erişim 14 Ağustos, 2023. <https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2022/03/45-MeryemGunaydin.pdf>

Günel, Necmi. "Dersim İsyanı (1937)". Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 1999.

Gürer, Çetin. "Aktörün Perspektifinden Demokratik Özerkliğe Bakmak: Kürt Siyasal Hareketinin Demokratik Özerklik Yaklaşımı", *Mülkiye Dergisi* 39, sy. 1 (2015): 57-92.

Hacıköylü, Canatay. "Önsöz", *Yerel Yönetimler* içinde, editör Canan Hacıköylü, iv. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2013.

Han, Emir Celadet Bedir ve Roger Lescot. *Kürtçe Grameri (Kurmançi Lehçesi)*, İtalya: Paris Kürt Enstitüsü, 1990.

Hannikainen, Lauri Antero. "Self-Determination and Autonomy in International Law". in *Autonomy: Application and Implications*, edited by Markku Suksi, 79-95. The Hague: Kluwer Law International Publisher, 1998.

Hasan, Abu Saleh Md Mahmudul. "Uluslararası Hukukta Devletlerin İçişlerine Karışmama İlkesinin İncelenmesi: Bangladeş Örneği". Doktora tezi, Uludağ Üniversitesi, 2021.

Heintze, Hans-Joachim. "On the legal understanding of autonomy". in *Autonomy: Applications and Implications*, *Kluwer Law International*, edited by Markku Suksi, 7-32. The Hague: Kluwer Law International, 1998.

Hennerbichler, Ferdinand. "Kürtlerin Kökeni", tercüme Mehmet Aslanogulları, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü 2*, sy. 3 (2016): 87-119.

Henrard, Kristin. "Relating Human Rights, Minority Rights and Self-Determination to Minority Protection", in *Managing and Settling Ethnic Conflicts*, edited by Ulrich Schneckener and Stefan Wolff, 40-56. New York: Palgrave Macmillan, 2004.

Heywood, Andrew. *Küresel Siyaset*, trc. Nasuh Uslu ve Haluk Özdemir. Ankara: Liberte Yayınları, 2013.

Hurst Hannum, "The Right of Self-Determination in the Twenty-First Century", *Washington and Lee Law Review* 55, sy. 3 Volume 55, Issue 3, (Summer 1998): 773-780.

İnaç, Hüsamettin ve Feyzullah Ünal. "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Belediyeler" *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 17 (2007): 1-24.

İnceoğlu, Sibel. "Eğitimde Anadilin Yeri: Uluslararası Belgeler ve Yeni Anayasa", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 19, sy. 2 (2013): 151-164.

İşbir, Begüm. "Temsili Demokrasi Anlayışına Göre Yerel Yönetimlerde Özerklik", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11, özel sayı (2009): 1571-1599.

İşpirli, Mehmet. "Beylerbeyi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 6: 69-74. Ankara: TDV Yayınları, 1992.

İzci, Ferit ve Zeynep Karhan, "Türk Devlet Yönetimi Geleneğinde İstişare Fonksiyonu: Geçmişten Günümüze Bir Analiz", *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 5, sy. 2 (Kasım 2022): 141-163.

Jansson, Harry, Johannes Salminen ve Julius Sundblom, *The Second Åland Islands Question: Autonomy or Independence*, Mariehamn: Julius Sundbloms minnesstiftelse, 2002.

Jollet Guérin ve Jean-Octave. “L’autonomie politique dans l’Europe des années1970: approches transnationales d’un phénomène protéiforme”, *Histoire Politique Revue du Centre d'histoire de Sciences Po*, sy. 42 (2020): 1-20.

Joenniemi, Pertti. “The Åland Islands: Neither Local Nor Fully Sovereign” *Cooperation and Conflict* 49, sy.1 (March 2014): 80-97.

Joyou, Marc. “Décentralisation, adaptation, autonomie”, *L’outre-mer français: la nouvelle donne institutionnelle*, (2004): 29. Erişim 1 Nisan 2023.

<https://www.wgtn.ac.nz/law/research/publications/about-nzacl/publications/special-issues/hors-serie-volume-iv,-2004/Joyau.pdf>

Kalabalık, Halil. *Avrupa Birliği Ülkeleriyle Karşılaştırmalı Yerel Yönetim Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005.

Kalaycı, İrfan. “Tarih, Kültür ve İktisat Açısından Çerkesya (Çerkesler)”, *Avrasya Etüdleri* 47, sy. 1 (2015): 71-111.

Kama, Sezen. “Parlamentar Hükümet Sistemi Olarak “Westminster Modeli” Britanya Örneği Üzerine Bir Deneme”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 22, sy. 2 (2016): 161-201.

Karabulut, Umut ve Engin Eryılmaz, “PKK Terör Örgütü ve Türkiye-Suriye İlişkilerine Etkileri (1991-2003)”, *Belgi Dergisi*, sy. 11 (Kış 2016/1): 17-40.

Karacan, Hasan ve Bülent Kaya, “Zazaki ile Kurmanci Lehçelerinin Fonetik Yönünden Karşılaştırılması”, *International Journal of Kurdish Studies* 1, sy. 2 (August 2015): 102-115.

Karadağ, Nermin Funda (Kutluk). “Tanzimattan Sonra Osmanlı Devleti’nde Azınlıkların Hukuki Statüsü”. Yüksek Lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2010.

Karaman, Ahmet. *Kürt İsyanları: Tedip ve Tenkil*, İstanbul: Evrensel Basım Yayın, Eylül 2004.

Karaduman, Salih. “Üç Tarz-ı Modernleşme: Islahat Fermanı Sonrası Ortaya Çıkan Modernleşme Temâyülleri (1856-1889)”, Yüksek Lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2019.

Kaya, Abdullah. “Başlangıcından 1071’e Kadar Türklerin Anadolu’ya Akınları Hakkında Bir Değerlendirme”, *EKEV Akademi Dergisi*, sy. 59 (Bahar 2014): 211-232.

Kaymaz, Elif. “Sui Generis” Bir Başkanlık Sistemi Olarak Kanada’nın Başkanlık Sisteminin ve Devlet Yapısının İncelenmesi”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 56 (Şubat 2022): 477-483.

Keskin, Mesut. “Zaza Dili”, *Bingöl Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Dergisi* 1, sy. 1 (Ocak 2015): 93-114.

Keskinsoy, Ömer. *Anayasa ve Türk Anayasa Hukuku*, Ankara: Monopol Yayınları, 2023.

Keskin, Züleyha. “İspanya ve İtalya Siyasal Bölgeselleşme Modellerinde Yetki Paylaşımı”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7, sy. 13 (2022): 105-129.

Keyman, E. Fuat. “Uluslararası Hukuk”, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, 4: 300-30. Küçükçekmece: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, 2021.

Kılınç, Doğan. “Self Determinasyon İlkesinin Azınlıklar Açısından Değerlendirilmesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, sy.1-2 (2008): 949-982.

Kıran, Abdullah. “Türkler Anadolu’ya Gelirken Kürtler”, *Kurdiname Akademik*, sy. 5, (Kasım 2021): 21-47.

Kienitz, Friedrich Karl. “Osmanlılardan Önceki Anadolu Türklerinin Politik ve Kültür Bakımından Dünya Tarihindeki Önemi”, trc. Mithan San, *Belleten* 50, sy. 196 (Nisan 1986): 279-290.

Kobal, Yunus. “Millî Mücadelede İç İsyenlar”. Erişim 13 Kasım, 2023.

<https://ait.hacettepe.edu.tr/akademik/arsiv/ayak.htm>

Koç, Engin. “1871’den Günümüze Alman Dış Politikasının Gelişimine Genel Bir Bakış”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 20, sy. 80 (Ekim 2021): 1695-1708.

Korkut, Levent. “Siyasi Kimlik Olarak Vatandaşlık: Türkiye’de ve Dünya Devletlerinde Anayasal Vatandaşlık Tanımları”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1, sy.2 (2014): 5-41.

Kozanoğlu, Gonca. “Üniter Devlet Modelinde Mahalli İdarelerin Özerkliği İlkesi”. Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi, 2012.

Kubalı, Hüseyin Nail. *Anayasa Hukuku Genel Esaslar ve Siyasi Rejimler*, İstanbul: Ersa Matbaacılık Koll, Şti, 1964.

Kukathas, Chandran. “Devletin Tanımı”, Erişim 02 Mayıs, 2023.

<https://www.sosyalbilimler.org/devletin-tanimi/>

Kurşun, Zekeriyya. “Şeyh Said”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c. EK-2. Ankara: TDV Yayınları, 2019.

Küçükşahin, Ahmet. “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’yu PKK Terörüne Hazırlayan Nedenler”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi* 1, sy. 2 (2005): 63-95.

Kütükçü, M. Akif. “Uluslararası Hukukta Self-determinasyon Hakkı ve Türk Cumhuriyetleri”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 12 (2004): 259-276.

Lapidoth, Ruth. *Autonomy: Flexible Solutions to Ethnic Conflicts*, Washington: United States Institute of Peace Press, 1997.

Lapidoth, Ruth. “Autonomy: Potential or Limitations”, *International Journal of Group Rights* 1, sy. 4 (1994): 269-290.

Legaré, André ve Markku Sukki, “Rethinking the Forms of Autonomy at the Dawn of the 21th Century”, *International Journal on Minority and Group Rights* 15, sy. 2/3 (2008), 143-155.

Leopold, Patricia. “National and Regional Experiments with Autonomous Arrangements Experiments with Autonomy in the United Kingdom since 1998”, in *Beyond a One-dimensional State: An Emerging Right to Autonomy?*, edited by Zelim A Skurbaty, 503-525. Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2005.

Lijphart, Arend. *Patterns Of Democracy Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*, London: Yale University Press, 2012.

Loughlin, John ve Farimah Daftary, “Insular Regions and European Integration: Corsica and the Aland Islands Compared”, *Flensburg: European Centre for Minority Issues*, 1999. erişim 29 Temmuz, 2023.

https://www.files.ethz.ch/isn/25749/report_05.pdf

Macdonald, Scot ve Gunnar Nielsson, “Linkages Between the Concepts of 'Subsidiarity' and Sovereignty: The New Debate Over Allocation of Authority in the European Union”. Erişim 04 Ağustos, 2023. http://aei.pitt.edu/6961/1/macdonald_scot.pdf

Manioğlu, Oğuzhan. “Kısa Amerika Tarihi Işığında Amerikan Siyasi Sistemine Bakış”, *Uluslararası Politika Akademisi* 4, sy. 1 (Mart 2023): 108-128.

Marcus, Aliza. *Kan ve İnanç PKK ve Kürt Hareket*, trc. Ayten Alkan. İstanbul: İletişim Yayınları, 2017.

Montalivet, Pierre de. “L’état Unitaire Français et La Décentralisation: L’hybridation Des Modèles Territoriaux”. Erişim 05 Mayıs, 2023.

<https://www.unioviado.es/constitucional/fundamentos/decimo/pdfs/Montalivet.pdf>

Morin, Claude. “L’Espagne – Une Histoire Singulière”. Erişim 18 Eylül, 2023.

<http://mapageweb.umontreal.ca/morinc/EspagneHistoireMorin.pdf>

Mathieu, Bertrand ve Michel Verpeaux. *Droit constitutionnel*, Paris: PUF, 2004.

Murtazaoglu, Fahrettin. “Acaralıların Siyasi Özerklik Hakkının Süjesi Hali Gelmeleri ve Türkiye’nin Bu Sürece Etkisi”, *Bilig/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 29 (Bahar 2004): 41-82.

Nadaroğlu, Halil. *Mahallî İdareler*, İstanbul: Met/Er Matbaası, 1986.

Nordquist, Kjell- Åke. “Autonomy as a Conflict-Solving Mechanism – an Overview”, in *Autonomy: Applications and Implications*, edited by Markku Suksi, 59-77. The Hague: Kluwer Law International, 1998.

Oktay, Cemil. “Çoğunluklu Kurumsallaşmış Yarı Başkanlık Rejimi: Fransa”, *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler* içinde, editörler Ersin Kalaycıoğlu ve Deniz Kağmıoğlu, 73-105. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eylül, 2018.

Onar, Sıddık Sami. “Komünlerin Hukuki Otonomisi,” *Komün Bilgisinin Esas Meseleleri* içinde, haz. Fritz Neumark, 16-35. İstanbul: İ.Ü. Hukuk Fakültesi İktisat ve İktimaiyat Enstitüsü Neşriyatı, 1936.

Oppenheimer, Franz. *Devlet*, trc. Alâeddin Şenel ve Yavuz Sabuncu. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1984.

Oral, Mustafa. “Sultan II. Abdülhamit Döneminde Bir “Çerkes Tarihi” Yazılması Girişimi”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Derneği* 7, sy. 16 (2008/Bahar-Güz):71-88.

Ozulu, Serpil ve Muhammet Kösecik, ““Anayasal Vatandaşlık” ve Türkiye’de “Yeni Anayasa” Yapım Sürecinde Siyasi Partilerin Vatandaşlık Söylemleri”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 21, sy. 2 (2016): 513-537.

Öğ, Arzu. “Dersim Hâdisesi”. Yüksek Lisans tezi, Bartın Üniversitesi, 2019

Öner, Selcen. “İspanya ve Fransa’da Anadil Öğrenim ve Yayın Hakkı”. Erişim 01 Aralık, 2023

<https://kutuphanecafe.blogspot.com/2014/05/ispanya-ve-fransada-anadil-ogrenim-ve.html>

Özcan, Azmi. “Fransa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 13: 178-181. Ankara: TDV Yayınları 1996.

Özcan, Koray. “Anadolu’da Selçuklu Dönemi İdare Sisteminin Mekânsal Örgütlenmeleri: Selçuklu İdarî Birim Organizasyonları (ve Evrimi)”, *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 36 (Kış 2006): 201-226.

Özcan, Levent. “Türkiyede Çerkezce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. Yüksek Lisans tezi, Düzce Üniversitesi, 2020.

Özcan, Merve Suna Özel. “Büyük Güç Olmanın Aracı Olarak İmparatorluk Arayışı: Rusya Federasyonu Örneği”. Doktora tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 2019.

Özcan, Nihat Ali. “Suriye’de PKK’lı Varlığı”, TEPAV Günlük, Erişim 17 Kasım, 2023.

https://www.tepav.org.tr/tr/blog/s/6400/Suriye___de+PKK___li+varligi

Özdemir, Mehmet. “Şeyh Ubeydullah Ayaklanması ve Şeyh Ubeydullah’ın Oğlu Seyyid Abdulkadir’in Kürt Milliyetçiliğine Etkisi”, *Kimlik, Kültür ve Değişim Sürecinde Osmanlı’dan Günümüze Kürtler Uluslararası Sempozyumu* içinde, editör Yıldız Cengiz, 476-484. Bingöl: Bingöl, Bingöl Üniversitesi Yayınları, 2013.

Özer, Osman. “Zazaca Dil Derlemeleri”, *I. Uluslararası Zaza Dili Sempozyumu* içinde, editör Murat Varol, 393-400. Bingöl: Bingöl Üniversitesi Yayınları, 2011.

Özhan, Taha ve Hatem Ete. “Kürt Meselesi Problemler ve Çözüm Önerileri”. Erişim 28 Kasım, 2023.

https://file.setav.org/Files/Pdf/20130130135718_kurt-meslesi-problem-ler.pdf.pdf

Özkaya, Ömer. “Devlet Olgusu Üzerine Bir Değerlendirme”, *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, sy. 16 (Aralık 2020): 317-352.

Özler, Hayrettin. “Bir Siyasal Tasavvur Biçimi Olarak İmparatorluk ve Yansımaları”, *Muhafazakâr Düşünce Dergisi* 13, sy. 48 (2016): 221-240.

Özsoy, M. Murat. “2003 Yılı Sonrası PKK Terör Örgütü ile İlgili Gelişmeler”. Yüksek Lisans tezi, Beykent Üniversitesi, 2011.

Öztop, Fatma Anıl “Devlet İçi Etnik Çatışmaların Çıkış Nedenleri: İspanya’daki Bask Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme”, *PESA International Journal of Social Studies* 1, sy. 2 (2015): 56-75.

Öztürk, Cemil. “Önsöz”, *Türk Tarihi ve Kültürü* içinde, editör Cemil Öztürk, III-V. Ankara: PEGEM Akademi, Ocak 2018.

Pazarcı, Hüseyin. *Uluslararası Hukuk Dersleri II Kitap. Ankara: Turhan Kitapevi, 1999.*

Potier, Tim. *Conflict in Nagorno-Karabakh, Abkhazia and South Ossetia: A legal Appraisal*, The Hague: Kluwer Law International, 2001.

Pekmez, Esra. “İspanya’da Asimetrik Federalizm ve Yeni Talepler”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2021.

Polat, Ezgi Güzel. “Anayasal Vatandaşlık”, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2010.

Pustu, Yusuf. “Küreselleşme Sürecinde Kent “Antik Site’den Dünya Kentine”. *Sayıştay Dergisi*, sy. 60 (2006): 129-151.

Rémillard, Gil. “Souveraineté et fédéralisme”, *Les Cahiers de droit* 20, sy.1-2 (1979):237-246.

Richmond, Walter. *Circassian Geneocide*. New Jersey and London: Rutgers University Press, 2013.

Roepstorff, Kristina. “Self-Determination of Indigenous Peoples with in the Human Rights Context: A Right to Autonomy”, Erişim 27 Temmuz, 2023.

<http://www.lawanddevelopment.org/docs/selfdetermination.pdf>

Rothchild, Donald. “Lapidoth, Ruth. *Autonomy: Flexible Solutions to Ethnic Conflicts*. Washington, DC: United States Institute of Peace Press, 1996.” *Journal of Conflict Studies* 17, sy. 2 (1997): 176-177.

Rothchild, Donald ve Caroline Hartzell. “Security in Deeply Divided Societies: The Role of Territorial Autonomy”, in *Identity and Territorial Autonomy in Plural Societies*, edited by Ramon Maiz ve William Safran, 254-271. London: Frank Cass Publishers, 2000.

Sağlam, Ömer. “Anadolu’nun Kapısını Türklere Kürtler mi Açmıştır?”, *Türk Tarihi Makaleleri*, (2012). Erişim 24 Ekim, 2023.

<https://www.altayli.net/anadolunun-kapisini-turklere-kurtler-mi-acmistir.html>

Salihpaşaoğlu, Yaşar ve Özgem Tuğçe Gümüş Boyacı, “Bir Modern Devlet ve Egemenlik Miti: Westphalia Barışı”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi XV*, sy. 1 (2020): 191-224.

Salman, Bora. “İspanya’da II. Cumhuriyet ve İç Savaş (1936-1939)”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2003.

Samsun, Dilek. “Teori ve Uygulama Örnekleri Işığında Siyasal Özerklik Kavramı”. Yüksek Lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, 2014.

Saygılı, Abdurrahman. “Jean Bodin’in Egemenlik Anlayışı Çerçevesinde Kralın İki Bedeni Kuramına Kısa Bir Bakış”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 63*, sy.1 (2014): 185-198.

Seven, Özlem. “Lozan’da Azınlık Kavramı ve İki Dünya Savaşı Arası Dönemdeki Uygulamaları”. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, 2007.

Sevinç, Hüseyin. “Antik Yunan’da Siyasal Yapı ve Aristo ile Platon Özeğinde Siyasal Düşünüş”, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi 7*, sy. 2 (2021): 209-223.

Sezer, Ayten. “Atatürk, Cumhuriyet ve Eğitimde Millîlik ve Bütünlük”. Erişim 30 Kasım, 2023.

<https://erdem.gov.tr/tam-metin-pdf/458/tur>

Sobacı, Mehmed Zahid. *Türkiye’nin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na Uyumu, Özerklik Miti*, Ankara: SETA Yayınları, Nisan 2015.

Sobacı, Mehmet Zahid ve Özer Köseoğlu, *Başkanlık Sistemlerinde Yerel Yönetimler ABD, Brezilya, Şili, Endonezya ve Güney Kore*, Ankara: SETA Yayınları, 2016.

Soileau, Dilek Kızıldağ. “Koçgiri İsyanı’nın Sosyo-Tarihsel Açından Analizi”. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2014.

Suksi, Markku. *Sub-State Governance through Territorial Autonomy: A Comparative Study in Constitutional Law of Powers, Procedures and Institutions*, Berlin: Springer, 2011.

Sunca, Yasin. *Küresel Dünyanın Bölgesel Kürt Sorunu: Zihniyetler, Siyasetler, Jeopolitik Dinamikler*, İstanbul: Hakikat, Adalet ve Hafıza Çalışmaları Derneği Yayınları, 2022.

Surlu, Aydan Ömür. “Léon Duguit’ nin Devlet ve Hukuk Anlayışı”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, sy. 3-4 (2009):107-132.

Sümer, Gültekin. “Amerikan Dış Politikasının Kökenleri ve Amerikan Dış Politik Kültürü”, *Uluslararası İlişkiler Dergisi* 5, sy. 19 (Güz 2008): 119-144.

Sürmeli, Hazal. “Anadilinde Eğitim Hakkı”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2015.

Şahin, Adil. “Ulusalüstü İnsan Hakları Hukukunda Ekonomik Sosyal ve Kültürel Hakların Niteliği Bağlamında Sağlık Hakkının Kapsamı Üzerine Bir İnceleme”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 59, sy. 4 (2010): 711-766.

Şahin, H. Hilal. “Türk Adı ve İslamiyet Öncesi Türk Tarihinin Panoraması”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 5, sy. 18 (2018): 512-532.

Şahin, Mehmet. *Din-Dış Politika İlişkisi ABD Örneği*, Ankara: Barış Kıtapi, 2016.

Şentürk, Recep. “Kanada”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 24: 292-293. Ankara: TDV Yayınları 2001.

Şeyhanlıoğlu, Hüseyin. “Güneydoğu Seçim Analizi: 2015 Yılı Milletvekili Genel Seçimi”. Erişim 27 Kasım, 2023.

<https://www.diyarbakirsoz.com/yazarlar/hseyhanlioglu/guneydogu-se-cim-analizi-2015-yili-milletvekili-genel-secimi-8483>

Tamer, Aylül ve Alanur Çavlin Bozbeyoğlu. “1927 Nüfus Sayımının Türkiye’de Ulus-Devlet İnşasındaki Yeri: Basında Yansımalar”, *Nüfus Bilim Dergisi* 26, (2004): 73-88.

Taşdemir, Fatma. “Uluslararası Hukukta Toprak Bütünlüğü İlkesi, Tanıma Doktrini ve Bir Norm Olarak Ayrılma Hakkı”, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 18, sy. 3 (2016): 644-668.

Taştekin, Abdullah ve Hakan Akca. “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na Türkiye’nin Koyduğu Çekincelerin Yeniden Değerlendirilmesi”, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi* 3, sy. 3 (2020): 594-609.

Tekel, Ayşe. “Desantralizasyon ve Türkiye’de Metropolitan Alan Yönetimleri Üzerine Bir Değerlendirme”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, sy. 5 (2006): 71-88.

Terrier, Christiane. *L’Histoire de la Nouvelle Calédonie*, Paris: Maison de la Nouvelle-Calédonie, 2010.

Teziç, Erdoğan. *Anayasa Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınevi, 1998.

Théron, Jean-Pierre. *Recherche Sur La Notion D’Établissement Public*, Paris: Librairie générale de droit et de jurisprudence; 1976.

Tkacik, Michael. “Characteristics of Forms of Autonomy”, *International Journal on Minority and Group Rights* 15, sy. 2-3 (2008): 368-401.

Topçu, Mert Can. “PKK Terör Örgütünün Değişimi ve Dönüşümünün Bölgesel Güvenliğe Etkileri: Suriye Örneği”, *Türk Dünyası Araştırmaları* 133, sy. 262 (Ocak- Şubat 2023): 83-110.

Tortop, Nuri, Burhan Aykaç, Hüseyin Yayman ve M. Akif Özer. *Mahalli İdareler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.

Töre, Nazlı. “Değişen Dünyada Vatandaşlık”, *Uyuşmazlık Mahkemesi*, sy. 10 (Aralık 2017): 553-595.

Trochet, Jean-René. *L’Europe Avant L’État*, Rennes: Presses Universitaires de Rennes, 2022.

Tuncel, Metin. “Tunceli”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 41: 378-380. Ankara: TDV Yayınları, 2012.

Tunç, Ahmet. “Millî Mücadeleye Muhalif Bir Cemiyet: Teâli-İ İslâm Cemiyeti”, *Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi* 1, sy. 1 (2019): 4-25.

Turhan, Mehmet. “Değişen Egemenlik Anlayışının Hak ve Özgürlüklerin Korunmasına Etkileri ve Türk Anayasa Mahkemesi”, *Anayasa Yargısı* 19, sy.1 (2003).

Türkoğlu, İrfan. “Yerel Yönetimlerin Mali Özerkliği”, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 17-18, sy. 26-27-28-29 (2013): 41-70.

Türk İstiklâl Harbi VI ncı Cilt İç Ayaklanmalar (1919-1921), Ankara: Gnkur Basımevi, 1964.

Türkçe Sözlük, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2007.

Türkoğlu, Seçkin. “Antik Yunan Kamu Hukukunun Şekillenmesi”. Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi, 2020.

Ulusoy, Ahmet ve Tekin Akdemir, *Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2005.

Uslu, Âdem. “Türklerde Devlet Yönetimi”, *Türk Ekini*, sy. 3 (2019): 4-17.

Uygun, Oktay. *Devlet Teorisi*, İstanbul: XII Levha Yayınları, Eylül 2014.

Ülgen, Pınar. “Ortaçağ Avrupasında Feodal Sisteme Genel Bir Bakış”, *Mukaddime* 1, sy. 1 (2010): 1-18.

Ünver, Fatma Süzgün Şahin. “Hukuk Sistemimizin Kimlik Sorunu (I): Doğal Hukuk-Hukuki Pozitivizm”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, sy. 2 (2021): 177-228

Üzüm, İlyas. “Kızılbaş”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 25: 546-557. Ankara: TDV Yayınları, 2001.

Vocabulaire juridique, edited by Gérard Cornu. Paris: Presses Universitaires de France, 1987.

Wardi, Sémir Al. “L’autonomie polynésienne vue de l’administration”, *Pyramides Revue de Centre d’Études et de Recherches en Administration Public* 3, sy. 19 (2010): 87-104.

Willoughby, William F. “The Executive Council of Porto Rico”, *American Political Science Review* 1, (November, 1906, to August, 1907): 561-583.

Yalazı, Esra. “Ekolojik Siyaset İçin Bir Felsefe Önerisi: Autarkeia Etrafında Yeniden Şekillenen Kynizm”, *Dört Öge*, sy. 16 (Aralık 2019) 65-83.

Yamaç, Müzehher. “Çerkez Ethem Olayı”, *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi* 5, sy. 2 (Temmuz 2016): 54-75.

Yardımcı, Mehmet. “Halk Bilimi”. Erişim 22 Kasım, 2023.

https://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/mehmet_yardimci_halkbilimi.pdf

Yaylı, Hasan ve Salih Polat, “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Bağlamında Türkiye ve Fransa Yerel Yönetim Sistemlerinin Değerlendirilmesi”, *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi* 5, sy. 2 (2019): 90-105.

Yıldırım, Ramazan. “İdae Hukuku Açısından Bölge Kalkınması ve G.A.P. Modeli”. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 1995.

Yıldırım, Selahattin, *Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, yaklaşımlar*, İstanbul: T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, 1993.

Yıldırım, Selda Geyik. “Kanada’da Çokkültürcülüğün Ortaya Çıkış Nedenleri”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8, sy.1 (2018): 22-42.

Yıldırım, Serdar. “Türkiye’de Kürtlerin Yoğun Olarak Yaşadığı On Beş İlde Nüfus Hareketleri ve Şehirleşme (1945-1970)”, *Şehir ve Medeniyet Şehir Araştırmaları Dergisi* 7, sy. 14 (2021): 437-473. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://www.sehirmedeniyetdergisi.org/wp-content/uploads/2021/02/7-Serdar-Y%C4%B1ld%C4%B1r%C4%B1m-438-473.pdf>

Yıldırım, Turan ve Nur Karan, *İdare Hukuku*, İstanbul: XII Levha Yayıncılık, 2009.

Yılmaz, Abdurrahman. “Zazaca-Türkçe Sözlük (Genç-Bingöl Yöresi)”. Yüksek Lisans tezi, Bingöl Üniversitesi, 2015.

Yılmaz, Ahmet Yusuf. “Millî mücadele Dönemi ve Sonrasında Türkiye Cumhuriyeti’nin Ekonomi Politikasının İncelenmesi (1918-1930)”, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sy. 2 (2021): 319-330.

Yılmaz, Ejder. *Hukuk Sözlüğü*, Ankara: Yetkin Yayınları, 1996.

Yılmaz, Gözde. “Türkiye’de Yaşayan Çerkeslerin Anadilde Eğitim Sorunlarının Sosyal Çözümüne Doğrultusunda Analizi”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, sy. 1 (2015): 169-188.

Yılmaz, Özlem ve Gülçin Aktunç, *108 Soruda Ekonomik ve Sosyal Haklar*, Ankara: İnsan Hakları Gündemi Derneği, Nisan 2013.

Yontar, İbrahim Güray ve Murat Dağ, “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Çerçevesinde Türkiye’de Mali Özerklik”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi* 10, sy. 21 (2014): 147-162.

Zeyneloğlu, Sina, H. Yaprak Civelek ve Yedigâr Coşgun, “Kürt Sorununda Antropolojik ve Demografik Boyut: Sayım ve Araştırma Verilerinden Elde Edilen Bulgular”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 8, Cilt:8, sy. 1 (2011): 335-384.

Zeytinli, Murat. " Zorunlu Göçler ve Türkiye’de Dersim 1938 Örneği”. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, 2012.

İNTERNET KAYNAKLARI

“A Brief History of Nunavut and the Inuit People”. Erişim 22 Ağustos, 2023.

<https://ualbertalaw.typepad.com/faculty/2020/02/out-of-my-way-by-el-sie-anaginak-klengenberg-retrieved-from-httpswwwtunngavikcomdocumentspublications2004-00-00-a-.html>

“Act on the Autonomy of Åland”. Erişim 02 Ekim, 2023.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1991/en19911144.pdf>

Adalet Bakanlığı Hukuk Sözlüğü. “Kodifikasyon”. Erişim 22 Aralık, 2023.

<https://sozluk.adalet.gov.tr/kodifikasyon>

AGİT. “İnsani Boyut Konferansı ile İlgili Kopenhag Toplantısı Belgesi”. Erişim 31 Temmuz, 2023.

https://www.esithaklar.org/wp-content/uploads/2016/03/KopenhagBelgesi_TUR-.pdf

Alberta. “Canadian and American Governance: A Comparative Look”. Erişim 21 Ağustos, 2023.

<https://open.alberta.ca/dataset/0422cb2c-797b-438c-bb24-0d7dbbc96c5f/resource/30038fca-7287-4f9a-85f3-e7e0bd4c11d1/download/6597413-2006-12-canada-uscomparison-dec2006.pdf>

Anadolu Ajansı. “Bakan Soylu: 29 Ekim 2023 tarihinde bu ülkenin dağlarında bir tek PKK'lı terörist kalmayacak”. Erişim 17 Kasım, 2023.

<https://www.aa.com.tr/tr/gundem/bakan-soylu-29-ekim-2023-tarihinde-bu-ulkenin-daglarinda-bir-tek-pkkli-terorist-kalmayacak/2879460#:~:text=%C4%B0%C3%A7i%C5%9Fleri%20Bakan%C4%B1%20S%C3%BCleyman%20Soylu%2C%20%22%C5%9Eimdi,1%C4%B1%20ter%C3%B8rist%20kalmayacak.%22%20dedi>

Anadolu Ajansı. “İnsanlık tarihinin acı olaylarından Çerkes sürgünü”. Erişim 20 Ekim, 2023.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/insanlik-tarihinin-aci-olaylarindan-cherkes-surgunu-/2593940>

Anayasa Mahkemesi. “1921 Anayasası”. Erişim 11 Ekim, 2023.

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1921-anayasasi/>

Anayasa Mahkemesi. “1924 Anayasası”. Erişim 11 Ekim, 2023.

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi/>

Anayasa Mahkemesi. “1961 Anayasası”. Erişim 11 Ekim, 2023.

- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1961-anayasasi/>
Anayasa Mahkemesi. “1982 Anayasası”. Erişim 11 Ekim, 2023.
- <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/>
Ankara Ticaret Odası. “Kanada Ülke Raporu”. Erişim 18 Ağustos, 2023.
- <https://www.atonet.org.tr/Uploads/Birimler/Inter-net/Alt%20Tan%C4%B1t%C4%B1m/2020-08-20-%C3%9Cİke%20Raporlar%C4%B1/Kanada.pdf>
Ankara Üniversitesi. “Hukukun Dalları”. Erişim 10 Şubat, 2024.
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/150521/mod_resource/content/0/3.Hafta.E%C4%9Fitim%20Mevzuat%C4%B1%20Analizi-3.pdf
Ankara Üniversitesi. “İdari Özerklik-Mali Özerklik-Siyasal Özerklik”. Erişim 2 Mayıs, 2023.
- <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=123228>
Ankara Üniversitesi. “Orta Çağ’ın Genel Özellikleri, Erişim 18 Temmuz, 2023.
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/152381/mod_resource/content/1/5.HAFTA%20ORTA%20%C3%87A%C4%9E%20ARKEOLOJ%C4%B0S%C4%B0.pdf
Ankara Üniversitesi. “Yönetimde Merkezden ve Yerinden Yönetim Sistemleri”. Erişim 08 Aralık, 2023.
- https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/11009/mod_resource/content/1/%283%29Y%C3%96NET%C4%B0MDE%20MERKEZDEN%20VE%20YER%C4%B0NDEN%20Y%C3%96NET%C4%B0M%20S%C4%B0STEMLER%C4%B0%283%29.pdf
Assemblée nationale. “Présentation synthétique des institutions françaises”. Erişim 14 Eylül, 2023.
- <https://www2.assemblee-nationale.fr/decouvrir-l-assemblee/role-et-pouvoirs-de-l-assemblee-nationale/les-institutions-francaises-generalites/presentation-synthetique-des-institutions-francaises>
“Atabeylik Nedir? Selçuklularda Atabeylik Sistemi”. Erişim 10 Eylül, 2023. <https://derstarih.com/atabeylik/>
- Atatürk Ansiklopedisi. “Şeyh Sait Ayaklanması (13 Şubat / 15 Nisan 1925)”. Erişim 27 Ekim, 2023.

- <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/seyh-sait-ayaklanmasi/>
“Atlas de la Nouvelle Calédonie et dépendances”. Erişim 15 Eylül, 2023.
https://horizon.documentation.ird.fr/exl-doc/pleins_textes/divers16-08/010023239.pdf
- Australian Indigenous Law Reporter. “Noumea Accord”. Erişim 15 Eylül, 2023.
<https://www8.austlii.edu.au/cgi-bin/viewdoc/au/journals/AUIndigLawRpr/2002/17.html>
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği. “Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartına İlişkin Bilgi Notu, Mayıs 2011”. Erişim 08 Aralık 08, 2023.
https://www.ab.gov.tr/files/haberler/2011/yerel_yonetimler_ozerklik_sarti.pdf
- Avrupa Konseyi. “Avrupa'da Çatışma Çözümünde İlham Kaynağı Olarak Özerk Bölgelerin Olumlu Deneyimleri Raporu”. Erişim 01 Ağustos, 2023.
<https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=10177&lang=EN>
- Avrupa Konseyi. “Ulusal Azınlıkların Korunmasına İlişkin Çerçeve Sözleşme Hakkında”. Erişim 31 Temmuz, 2023. <https://www.coe.int/en/web/minorities/at-a-glance>
- BBC, “Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi'nin kısa adı DEM Parti oldu”, erişim 08 Ocak, 2023.
<https://www.bbc.com/turkce/articles/c4n5gx4z1eeo>
- BBC News. “HEP'ten HDP'ye 30 yılda neler yaşandı?”. Erişim 19 Ekim, 2023.
<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43019313>
- Bilgi Üniversitesi. “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”. Erişim 12 Ekim, 2023.
<https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/12/16/AvrupaYerelYonetimlerOzerklikSarti.pdf>
- Bilgi Üniversitesi. “Kültürel Haklar Fribourg Bildirgesi”. Erişim 27 Aralık, 2023.
<https://kpy.bilgi.edu.tr/media/uploads/documents/2023/04/13/fribourg-declaration-on-cultural-rights-turkce.pdf>

“BM Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi’nin, 21 numaralı Genel Tavsiyesi”. Erişim 10 Şubat, 2024.

<http://hrlibrary.umn.edu/gencomm/genrexxi.htm>

Boğaziçi Üniversitesi Edebiyat Kulübü. “Dil Hakları Evrensel Bildirgesi”. Erişim 04 Aralık, 2023.

<http://www.bued.boun.edu.tr/turik.asp?id=55>

Cambridge Dictionary. “Federal”. Erişim 08 Mayıs, 2023.

<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6z%C3%B6k/ingilizce/federal>

CircassianCenter. “Türkiye’de Çekes Sayısı”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://www.circassiancenter.com/tr/turkiyedeki-cerkes-sayisi/>

CNN Türk. “Hak-Par Türkiye Geneli Isı Haritası ve Oy İstatistikleri”. Erişim 28 Kasım, 2023.

<https://secim.cnnturk.com/14-mayis-2023-secimleri/hak-par-secim-sonuclari/>

Coğrafya Dünyası. “İngiltere”. Erişim 23 Ağustos, 2023.

<https://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/ingiltere.htm>

College de France. “Comment s’organise la vie politique?”. Erişim 14 Eylül, 2023.

https://www.college-de-france.fr/media/campus-innovation-lycees/UPL8717609657763431539_Classe_de_seconde___Chapitre_5.pdf

Comprendre L’Europe. “France”, Erişim 13 Eylül, 2023.

<https://www.touteurope.eu/pays/france/>

Council of Europe. “Bölgesel ve Azınlık Dilleri Avrupa Şartı”. Erişim 05 Aralık, 2023.

<https://www.coe.int/tr/web/impact-convention-human-rights/european-charter-for-regional-or-minority-languages#/>

Cumhuriyet. “Çerkesler de parti kurdu”. erişim 24 Kasım, 2023.

<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cerkesler-de-parti-kurdu-106447>

ÇDP. “Çalışma Programı”. Erişim 24 Kasım, 2023.

<http://www.cdp.org.tr/?p=17>

ÇDP. “ÇDP 21 Parti arasında 18. Sıraya Oturdu”. Erişim 24 Kasım, 2023.

- <http://www.cdp.org.tr/?p=189>
ÇDP. “Tüzük”. Erişim 28 Kasım, 2023.
- <http://www.cdp.org.tr/wp-content/uploads/2018/02/YEN%C4%B0-TU-ZUK-CDP-24-aralik-2017.pdf>
“Çerkesce”. Erişim 30 Ekim, 2023.
- <https://www.infocherkessia.com/tr/yazarlar/margush-vezir/cherkesce>
DEİK. “Amerika Birleşik Devletleri Ülke Bülteni”. erişim 14 Ağustos, 2023. <https://www.deik.org.tr/uploads/deik-amerika-birlesik-devletleri-ulke-bulteni-mart-2012.pdf>
- DEİK. “Kanada Ülke Raporu”. Erişim 18 Ağustos, 2023.
<https://www.deik.org.tr/uploads/kanada-ulke-raporu-agustos-2015-2.pdf>
- Department of Justice Canada. “Canada: A Consolidation of the Constitution Acts 1867 to 1982”. Erişim 18 Ağustos, 2023.
<https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/ca/ca255en.html>
- Dünya. “Türkiye nüfusu 71.5 milyon”. Erişim 23 Kasım, 2023.
<https://www.dunya.com/gundem/turkiye-nufusu-715-milyon-haberi-66542>
- Dictionnaire Français. “Autonomie politique”. Erişim 21 Temmuz, 2023.
<https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/definition/autonomie-politique/>
- EĞİTİM SEN. “Anadili Araştırması, Türkiye Taraması 2010”. Erişim 05 Aralık, 2023.
<https://egitimsen.org.tr/egitim-sen-anadili-arastirmasi-turkiye-taramasi-2010/>
- Ekonomim. “HÜDA PAR'lı Yapıcıoğlu: Eyalet sistemi, özerklik ve federasyonu tartışabiliriz”. Erişim 5 Ocak, 2024.
<https://www.ekonomim.com/gundem/huda-parli-yapicioglu-eyalet-sistemi-ozerklik-ve-federasyonu-tartisabiliriz-haberi-721990>
- Encyclopaedia Britannica. "Autonomous communities of Spain". Erişim 8 Nisan 2023
<https://www.britannica.com/place/Spain/Autonomous-communities>.
- Encyclopaedia Britannica. “Commune”. Erişim 8 Nisan, 2023.
<https://www.britannica.com/topic/commune-medieval-Western-Europe>
- Ensonhaber. “Türkiye'de yaşayan Çerkeslerin tarihi”. Erişim 23 Kasım, 2023.

- <https://www.ensonhaber.com/gundem/turkiyede-yasayan-cerkeslerin-tarihi>
Enstîtuya Kurdî. “Kürt Dilini Tanıyalım”. Erişim 03 Kasım, 2023.
- <https://docplayer.biz.tr/9325920-Kurt-dilini-taniyalim.html>
Euronews. “HÜDA-PAR nasıl kuruldu, siyasi çizgisi ve Hizbullah ile bağlantısı ne?”. Erişim 28 Kasım, 2023.
- <https://tr.euronews.com/2023/05/01/huda-par-nasil-kuruldu-siyasi-cizgisi-ve-hizbullah-ile-baglantisi-ne>
Euronews. “Yeni Kaledonya'da ayrılıkçıların boykot ettiği bağımsızlık referandumundan 'hayır' çıktı”. Erişim 15 Eylül, 2023.
- <https://tr.euronews.com/2021/12/12/yeni-kaledonya-da-ayr-l-kc-lar-n-boykot-ettiği-bag-ms-zl-k-referandumundan-hay-r-c-kt>
Evren Atlası. “Porto Riko: Ne Bir Eyalet ne de Bir Ülke”. Erişim 14 Ağustos 2023.
- <https://ungo.com.tr/2021/09/porto-riko-neden-bir-ulke-degil/>
Evrensel. “Porto Riko’da Hükümet Değişikliği”. Erişim 16 Ağustos, 2023.
- <https://www.evrensel.net/yazi/84445/porto-rikoda-hukumet-degisikligi>
Evrensel. “Tarihten Günümüze: Kürtlerde özerklik ve Türkiye’de örgüt-devlet boyutundaki tezahürü”. Erişim 11 Temmuz, 2023. <https://www.evrensel.net/haber/277355/tarihten-gunumuze-kurtlerde-ozerklik-ve-turkiyede-orgut-devlet-boyutundaki-tezahuru>
- FAO. “Constitution of the Commonwealth of Puerto Rico”. Erişim 16 Ağustos, 2023.
- <https://faolex.fao.org/docs/pdf/pue126720E.pdf>
“Fiche les formes de l'Etat”. Erişim 08 Mayıs, 2023.
- <https://www.studocu.com/fr/document/universite-sorbonne-paris-nord/droit/fiche-les-formes-de-letat/8754838>
“Foedus”. Erişim 08 Mayıs, 2023.
- <https://www.seslisozluk.net/foedus-nedir-ne-demek/>
Forsey, Eugene A. “How Canadians ow Canadians Govern Themselves”. Erişim 21 Ağustos, 2023.
- https://politicalscience.uwo.ca/resources/docs/How_Canadians_Govern_Themselves8.pdf

- Fransızca Sözlük. “Özerklik”. Erişim 29 Mart, 2023.
<https://www.fransizcasozluk.net/index.php?q=%C3%B6zerklik>
- GAP Bölgesel Kalkınma İdaresi Başkanlığı”. “GAP BKİ Tarihçesi”. Erişim 11 Şubat, 2024.
<http://www.gap.gov.tr/gap-bki-tarihcesi-sayfa-37.html>
- Gazete Duvar. “Çerkesler Ne İstiyor?”. Erişim 20 Ekim, 2023
<https://www.gazeteduvar.com.tr/cerkesler-ne-istiyor-makale-1565484>
- Google Maps. “Ülke Haritaları”. Erişim 05 Şubat,2024.
www.maps.google.com
- Gouvernement de la Nouvelle Calédonie. “Gouvernement de la Nouvelle Calédonie”. Erişim 15 Eylül, 2023.
https://gouv.nc/sites/default/files/atoms/files/guide_du_gouvernement_0.pdf
- Government of Canada. “The Canadian Constitution”. Erişim 22 Ağustos, 2023.
<https://www.justice.gc.ca/eng/csjsjc/just/05.html#:~:text=The%20Constitution%20of%20Canada%20includes,Aboriginal%20rights%20and%20treaty%20rights.>
- Haberler.Com. “1995 Genel Seçim Sonuçları”. Erişim 24 Kasım, 2023.
<https://www.haberler.com/secim/1995/>
- Haberler.Com. “1999 Genel Seçim Sonuçları”. Erişim 24 Kasım, 2023
<https://www.haberler.com/secim/1999/>
- Haberler.Com. “Milletvekili Genel Sonuçları”. Erişim 27 Kasım, 2023.
<https://www.haberler.com/secim/2023/milletvekilligi-secim-sonuclari/>
- Haberler.Com. “2002 Genel Seçim Sonuçları”. Erişim 24 Kasım, 2023.
<https://www.haberler.com/secim/2002/>
- Haberler.Com. “2015 Genel Seçim Sonuçları”. Erişim 27 Kasım, 2023.
<https://www.haberler.com/secim/2015/>
- Habertürk. “MGK'nın sır gibi sakladığı rapor!”. Erişim 23 Kasım, 2023.
<https://www.haberturk.com/yasam/haber/78942-mgknin-sir-gibi-sakladigi-rapor>

Halkların Demokrasi Partisi. “Anadilinde eğitime ilişkin önergemiz”. Erişim 07 Kasım, 2023.

<https://hdp.org.tr/tr/anadilinde-egitime-iliskin-onergemiz/13981/>

Halkların Demokrasi Partisi. “Demokratik özerklik ve özyönetim tartışması, siyasete ve demokrasiye dahildir”. Erişim 11 Temmuz, 2023. <https://hdp.org.tr/tr/demokratik-ozerklik-ve-ozyonetim-tartismasi-siyasete-ve-demokrasiye-dahildir/6489/>

“İç Aykılanmalar”. Erişim 13 Kasım, 2023.

<http://www.kurtulussavasi.org/savaslarantlasmalar4.php>

“İller Arası Mesafe”. Erişim 20 Ekim, 2023.

https://www.illerasimesafe.com/ingiltere_iskocya-ingiltere/

İndependent Türkçe. “HDP ve HÜDAPAR'ın dışındaki Kürt partileri kimi destekliyor?”. Erişim 28 Kasım, 2023.

<https://www.indyurk.com/node/618701/siyaset/hdp-ve-h%C3%BCdapar%C4%B1n-d%C4%B1%C5%9F%C4%B1ndaki-k%C3%BCrt-partileri-kimi-destekliyor>

İnsan Hakları Derneği. “Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi”. Erişim 27 Aralık, 2023.

[https://www.ihd.org.tr/ekonomik-sosyal-ve-ktel-haklar-uluslararası-sleesi/#:~:text=\(a\)%20K%C3%BClt%C3%BCrel%20ya%C5%9Fama%20kat%C4%B1nma%20hakk%C4%B1na,hakk%C4%B1na%20sahip%20oldu%C4%9Funu%20kabal%20ederler](https://www.ihd.org.tr/ekonomik-sosyal-ve-ktel-haklar-uluslararası-sleesi/#:~:text=(a)%20K%C3%BClt%C3%BCrel%20ya%C5%9Fama%20kat%C4%B1nma%20hakk%C4%B1na,hakk%C4%B1na%20sahip%20oldu%C4%9Funu%20kabal%20ederler)

İnsan Hakları Derneği, “Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi”. Erişim 31 Temmuz, 2023. <https://www.ihd.org.tr/sasve-medenhaklar-uluslararası-slees/>

İnsan Hakları Derneği, “Ulusal ya da Etnik, Dinsel ve Dinsel Azınlıklara Mensup Kişilerin Hakları Bildirgesi”. Erişim 31 Temmuz, 2023.

<https://www.ihd.org.tr/ulusal-ya-da-etn-dsel-ve-dsel-azinliklara-mensup-ker-haklari-bdges/>

“İskoçya Nüfusu, Coğrafi Özellikleri, Ekonomisi, İklimi, Kültürü, Yönetimi, Dini İnancı Hakkında Bilgi”. Erişim 24 Ağustos, 2023.

<https://www.kacgun2017.com/genel/iskocya-nufusu-cografii-ozellikleri-ekonomisi-iklimi-kulturu-yonetimi-dini-inanci-hakkinda-bilgi.html>

- “İskoçya Coğrafyası ve Genel Bilgiler”. Erişim 23 Ağustos, 2023.
<https://www.yardimcikaynaklar.com/iskocya-cografyasi-ve-genel-bilgiler/>
- “İslamiyetten Önce Kurulan Türk Devletleri”. Erişim 06 Ekim, 2023
<https://avesis.yildiz.edu.tr/resume/downloadfile/tada?key=7bf13993-c429-48b6-8863-37b2b6e9c667>
- “İspanya'da İspanyolca Dil Eğitimi”. Erişim 01 Aralık, 2023.
<https://atlatedu.com/blog/ispanyolca-dil-egitimi/>
- “İspanya Okullarında Eğitim Sistemi”. Erişim 01 Aralık, 2023.
<https://spainhomes.com/tr/blog/ispanyada-yasam/ispanya-okullarinda-egitim-sistemi>
- Judiciary of Scotland. “Senators of the College of Justice”. Erişim 24 Ağustos, 2023.
<https://www.judiciary.scot/home/judiciary/judicial-office-holders/senators-of-the-college-of-justice>
- Kent Country Council. “UK Politics for Life”. Erişim 23 Ağustos, 2023.
https://www.kent.gov.uk/__data/assets/pdf_file/0017/71270/Introduction-to-UK-Politics.pdf
- KONDA. “Kürtler ve Kürt Sorunu”. Erişim 23 Kasım, 2023.
<https://konda.com.tr/uploads/2008-11-konda-kurtler-ve-kurt-sorunu-925e93b08241cff0de1f5653d2fffd5d02b6a4302602a8a7a7a2948644c282f4.pdf>
- KONDA. “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Raporu Hayat Tarzları 2018 Araştırması”. Erişim 11 Ağustos, 2023.
<https://konda.com.tr/uploads/konda-toplumsal-cinsiyet-raporu-7d32c6633a652176d42c8d6564dc5344c17d0d58279b6f90abcf5fca8cf4d0b5.pdf>
- “Koçgiri Aşiretinin Yapısı ve Kökeni”. Erişim 13 Kasım, 2023.
<https://dersimgazetesi.net/kocgiri-asiretinin-yapisi-ve-kokeni/>
- Kurdi Bianet. “PKK Hedef Yükseltti: Demokratik Özerklik”. Erişim 11 Temmuz, 2023. <https://m.bianet.org/kurdi/azinliklar/122732-pkk-hedef-yukseltti-demokratik-ozerklik>

“Kürt Seçmenlerin Oy Verme Dinamikleri: Kuzeydoğu- Ortadoğu ve Güneydoğu Anadolu Alt Bölgelerinde Seçmenin Siyasal Tercihlerinin Sosyolojik Analizi”. Erişim 29 Kasım, 2023.

<https://www.yada.org.tr/kurt-secmenlerin-oy-verme-dinamikleri-kuzey-dogu-ortadogu-ve-guneydogu-anadolu-alt-bolgelerinde-secmenlerin-siyasal-tercihlerinin-sosyolojik-analizi/>

“Kürt Yoğunluğu Fazla Olan Şehirler – Kürt Nüfusu En Yüksek İller”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://kudir.net/kurt-yogunlugu-fazla-olan-sehirle/>

K24 Özel. “Kürtlerin Orta Anadolu’ya göçü ne zaman başladı?”. Erişim 23 Ekim, 2023.

<https://www.kurdistan24.net/tr/story/84692-K24-%C3%96ZEL---K%C3%BCrtlerin-Orta-Anadolu%E2%80%99ya-g%C3%B6%C3%A7%C3%BC-ne-zaman-ba%C5%9Flad%C4%B1>

“Land area and population density by administrative area, mid-2014”. Erişim 22 Kasım, 2023.

<https://www.nrscotland.gov.uk/files/statistics/population-estimates/mid-year-2014/14mid-year-pe-cahb-tab9.pdf>

Larousse. “Autonomie”. Erişim 31 Mart, 2023.

<https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/autonomie/6779>

“L’histoire des Républiques en France”. Erişim 13 Eylül, 2023.

<https://www.uniba.it/it/ricerca/dipartimenti/scienze-politiche/docenti/prof-ssa-sillettei-alida-maria/sillettei-a.a.-2015-2016/HistoiredesRepubliquesenFrance.pdf>

Maison de L’Europe. “A la conquête de L’Espagne”. Erişim 18 Eylül, 2023.

<https://maison-europe-rennes.org/wp-content/uploads/2018/12/livret-espagne-050718-planches.pdf>

“Maps Google”, Erişim 20 Ekim, 2023.

www.maps.google.com

Marianne. “Qu’est-ce que l’autonomie politique?”. Erişim 21 Temmuz, 2023.

<https://www.marianne.net/agora/humeurs/qu-est-ce-que-l-autonomie-politique>

MEB, “Tevhid-İ Tedrisat Kanunu ve Medreselerin Kaldırılması”. Erişim 01 Aralık, 2023.

https://www.meb.gov.tr/belirligunler/10kasim/inkilaplari/egitim/tevhidi_tedrisat.htm#:~:text=bu%20ama%C3%A7la%20T%C3%BCrkiye%20B%C3%BCy%C3%BCk%20Millet,Mill%C3%AE%20E%C4%9Fitim%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1'na%20ba%C4%9Fland%C4%B1

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. “Kürtçe Kurs Programı”. Erişim 04 Aralık, 2023.

https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_02/14111110_1.pdf

Medyascope. “Kürt siyasi partileri: 1991’den bugüne 11 parti kuruldu 5 partiyi AYM kapattı, Yeşil Sol Parti yönünü arıyor”. Erişim 24 Kasım, 2023.

<https://medyascope.tv/2023/10/12/kurt-siyasi-partileri-1991den-bugune-11-parti-kuruldu-5-partiyi-aym-kapatti-yesil-sol-parti-yonunu-ariyor/>

Milli Düşünce Merkezi. “Türkiye’nin Etnik Yapısı”. Erişim 11 Temmuz, 2023,

<https://millidusunce.com/tuerkiyenin-etnik-yaps/#:~:text=%25%2086.21%20T%C3%BCrk%20%3D%2060.347.000,%25%202F%2014.000%20%5B%E2%80%A6%5D>

Michel Duchein, “L'Écosse: légendes et histoire”. Erişim 23 Ağustos, 2023.

https://www.clio.fr/bibliotheque/pdf/pdf_lecosse_legendes_et_histoire.pdf

Nazilli Ticaret Odası. “İngiltere Ülke Raporu”. Erişim 23 Ağustos, 2023.

<https://www.naztic.org.tr/wp-content/uploads/2021/12/ingiltere-ulke-raporu.pdf>

Nevzat Altıntaş. “Demokratik Cumhuriyet’ten Önce ve Sonra Kürtler’in Tarihinde Mustafa Kemal”. *Gelenek Dergisi*, sy. 62 (Mayıs 2000), Erişim 20 Ekim, 2023.

<https://gelenek.org/demokratik-cumhuriyeten-once-ve-sonra-kurtlerin-tarihinde-mustafa-kemal/>

NTV. “Almanya istihbaratından çarpıcı rapor: Ülkede kaç PKK üyesi var”. Erişim 17 Kasım, 2023.

https://www.ntv.com.tr/dunya/almanya-istihbaratindan-carpici-rapor-ulkede-kac-pkk-uyesi-var,QTuQhLo2lka8jTJRpXGB_Q

NTV. “Fransa ve Yeni Kaledonya Arası Mesafe”. Erişim 05 Şubat, 2024.
https://www.ntv.com.tr/dunya/yeni-kaledonya-yerlileri-bagimsizlikta-di-reniyor-3-referandum,D1l4j_VSekm_7798dq4sWw

“Nunavut Land Claims Agreement Turns Twenty- 10 Fast Facts”. Erişim 22 Ağustos, 2023.

<https://www.ictinc.ca/blog/nunavut-land-claims-agreement-turns-twenty-10-fast-facts>

Online Etymology Dictionary. “Superanus”. Erişim 02 Ağustos, 2023.

<https://www.etymonline.com/search?q=superanus>

“Nunavut Nüfusu – Tarihsel, Büyüme Hızı ve Günümüz”. Erişim 22 Kasım, 2023.

<https://workstudyvisa.com/tr/Nunavut-n%C3%BCfusu/>

OdaTV. “Anadolu’da Türk-Kürt Kaynaşması Ne Zaman Oldu?”. Erişim 25 Ekim, 2023.

<https://www.odatv4.com/siyaset/anadoluda-turk-kurt-kaynasmasi-nasil-oldu-6609>

Online Etymologie Dictionary. “Autonomy (n.)”. Erişim 29 Mart, 2023.

<https://www.etymonline.com/search?q=autonomy>

Oxford Learner's Dictionary. “Autonomy”. Erişim 31 Mart, 2023.

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/autonomy?q=autonomy>

Paris Kürt Enstitüsü. “The Kurdish Population”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://www.institutkurde.org/en/info/the-kurdish-population-1232551004>

Parliament of Canada. “Our Country, Our Parliament: An Introduction To How Canada’s Parliament Works”. Erişim 18 Ağustos, 2023.

https://learn.parl.ca/staticfiles/Learn/assets/PDF/ParliamentaryPrimer/our_country_our_parliament-e.pdf

Perspektif. “Çerkes Temsili Dibe Vurunca”. Erişim 24 Kasım, 2023.

<https://www.perspektif.online/cerkes-temsili-dibe-vurunca/>

Perspektif. “Kırgın Çerkeslerin Oy Verme Saikleri”. Erişim 24 Kasım, 2023.

- <https://www.perspektif.online/kirgin-cerkeslerin-oy-verme-saikleri/>
“Porto Riko”. Erişim 14 Ağustos, 2023.
- <https://tr.royalmarinescadetsportsmouth.co.uk/puerto-rico>
“Porto Riko’da Ne Tür Bir Hükümet Var?”. Erişim 16 Ağustos, 2023.
- <https://tr.history-hub.com/porto-riko39da-ne-tur-bir-hukümet-var>
Royal Marines. “Porto Riko”. Erişim 14 Ağustos, 2023.
- <https://tr.royalmarinescadetsportsmouth.co.uk/puerto-rico>
Rudaw. “HÜDA-PAR’ın gündem olan parti programında neler var?”. Erişim 28 Kasım, 2023.
- <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/turkey/1203202314>
Rudaw. “40 milyon diye biliniyordu; Dünya genelinde Kürt nüfusu ne kadar?”. Erişim 23 Kasım, 2023.
- <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/050520226>
Rudaw. “42 bin oy aldı: HAK-PAR’ın oyları neden düştü?”. Erişim 28 Kasım, 2023.
- <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/turkey/270520233>
Rudaw. “Yargıtay, Yeşil Sol Parti’nin isminin HEDEP olarak değiştirilmesini kabul etmedi”. Erişim 24 Kasım, 2023.
- <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/turkey/231120235>
“Scotland Act 1998”. Erişim 14 Mart, 2023.
- <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/46/contents>
Sivil Sayfalar. “Çerkesler Dilleriyle, Kültürleriyle Yok Oluşun Eşiğinde!”. Erişim 30 Ekim, 2023.
- <https://www.sivilsayfalar.org/2022/02/21/cerkesler-dilleriyle-kulturle-riyle-yok-olusun-esiginde/>
Sözcü. “Hür Dava Partisi Detay Sayfası”. Erişim 28 Kasım, 2023.
- <https://www.sozcu.com.tr/secim2018/sonuclari/hudapar/>
TADNET Tehlike Altındaki Diller. “Çerkesçe Nasıl Bir Dildir”. Erişim 30 Ekim, 2023.
- <https://tehlikealtindakidiller.org/cerkesce-nasil-bir-dildir/>
Tarih Bilimi. “Türklerin Anadolu’ya Gelişi”. Erişim 24 Ekim, 2023.

<https://www.tarihibilimi.net/turklerin-anadoluya-gelisi/>

TC. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı. “Avrupa Birliği'nin Genişlemesi”. Erişim 22 Şubat, 2024.

https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-genisleme-si_109.html#:~:text=%C4%B0ngiltere%2C%201967%20y%C4%B1%C4%B1nda%20tekrar%20ba%C5%9Fvuruda,AB'ye%20kat%C4%B1%C4%B1m%C4%B1yla%20son%20bulmu%C5%9Ftur.

The Canadian Encyclopedia. “Nunavut and Confederation”. Erişim 22 Ağustos, 2023.

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/nunavut-and-confederation>

Ticaret Bakanlığı. “Birleşik Krallık Ülke Profili”. Erişim 22 Kasım, 2023.

<https://ticaret.gov.tr/data/5ebe9fea13b876cbbc365429/Birle%C5%9Fik%20Krall%C4%B1k%20%C3%9Cike%20Profili.pdf>

TMMOB. “Kürt Sorunu”. Erişim 23 Ekim, 2023.

<https://www.tmmob.org.tr/etkinlik/tmmob-demokrasi-kurultayi-1998/kurt-sorunu>

TRT. “Tarihçe”. Erişim 05 Aralık, 2023.

<https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce>

“Turku-Mariehamn Feribot Seferleri”. Erişim 20 Ekim, 2023.

<https://tr.omio.com/feribotlar/turku/mariehamn-47hzz>

TÜİK. “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2013”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2013-15974>

TÜİK. “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2014”, Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2014-18616>

TÜİK. “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2022”. Erişim 22 Kasım, 2023.

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2022-49685>

- TÜİK. “Nüfus ve Konut Sayımı, 2021”. Erişim 23 Kasım, 2023.
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Population-and-Housing-Census-2021-45866>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Kültür”. Erişim 27 Aralık, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Muhtariyet”. Erişim 29 Mart, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Nom”. Erişim 17 Temmuz, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Site”. Erişim 17 Temmuz, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Özerklik”. Erişim 29 Mart, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. “Yad erklik”. Erişim 29 Mart, 2023.
<https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. “Birleşik Krallık'ın Siyasi Görünümü”. Erişim 14 Mart, 2023.
<http://www.mfa.gov.tr/ingiltere-siyasi-gorunumu.tr.mfa>
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. “Kanada'nın Siyasi Görünümü”. Erişim 18 Ağustos, 2023. <https://www.mfa.gov.tr/kanada-siyasi-gorunumu.tr.mfa>
- Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. “PKK”. Erişim 11 Temmuz, 2023.
<https://www.mfa.gov.tr/pkk.tr.mfa>
- “Türkiye Neden 7 Bölgeye Ayrılmıştır?”. Erişim 20 Ekim, 2023.
<https://www.mebilgi.com/turkiye-7-bolgeye-ayrilmistir/>
- UK Parliment. “How It Works”. Erişim 23 Ağustos, 2023.
<https://assets-learning.parliament.uk/uploads/2019/12/How-it-Works-booklet.pdf>
- T24. “CIA'ya göre Türkiye'nin ve Kürtlerin nüfusu ne kadar?”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://t24.com.tr/haber/ciaye-gore-turkiyenin-ve-kurtlerin-nufusu-ne-kadar,228726>

Uluslararası Politika Akademisi. “Fransız Devrimi ve Osmanlı İmparatorluğuna Etkisi”. Erişim 11 Temmuz, 2023, <http://politikaakademisi.org/2019/10/06/fransiz-devrimi-ve-osmanli-imparatorluguna-etkisi/>.

United Nations. “The Åland Islands Solution A Precedent For Successful International Disputes Settlement”. Erişim 29 Eylül, 2023.

https://legal.un.org/ola/media/info_from_lc/POB%20Aalands%20Islands%20Exhibition%20opening.pdf

United States Senate. “Constitution of the United States”. Erişim 14 Ağustos, 2023.

<https://www.senate.gov/about/origins-foundations/senate-and-constitution/constitution.htm>

U.S. Embassy & Consulates in Türkiye. “Amerika Hakkında Amerika Birleşik Devletleri Anayasası”. Erişim 14 Ağustos, 2023.

<https://tr.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/91/abd-anayasasi.pdf>

Wikipedia. “Dominyon”. Erişim 18 Temmuz, 2023. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Dominyon>

Wikipedia. “Fransa Denizaşırı Bölgeler Topluluğu”. Erişim 22 Aralık, 2023.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Fransa_Deniza%C5%9F%C4%B1r%C4%B1_B%C3%B6lgeler_Toplulu%C4%9Fu

Yetkin Report. “Türkiye’de kaç Kürt, kaç Sünni, kaç Alevi yaşıyor?”. Erişim 23 Kasım, 2023.

<https://yetkinreport.com/2019/11/18/turkiyede-kac-kurt-kac-sunni-kac-alevi-yasiyor/>

“150 yıllık Çerkes Sürgünü’nün 1920-1923 dönemi”. Erişim 01 Kasım, 2023.

<https://sendika.org/2014/05/150-yillik-cerkes-surgununun-1920-1923-donemi-ayse-hur-radikal-192627>